

26.1.2026

Sisäministeriö

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitysluonnokseksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa sen valmistelemasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kansalaisuuslain lisäksi Maahanmuuttovirastosta annettua lakia sekä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia.

Valtiovarainministeriön lausunto

Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteeseen uudistaa kansalaisuuslaki tiukentamalla kansalaistamisen edellytyksiä. Valtiovarainministeriö pitää ehdotettua esitystä näiden tavoitteiden osalta perusteltuna.

Esityksellä arvioidaan olevan taloudellisia vaikutuksia erityisesti esityksen mukaisesti käynnistettävän kansalaisuuskoemenettelyn takia. Esityksen mukaan kansalaisuuskokeen alkuinvestoinneista aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset ovat yhteensä noin 4,9 milj. euroa ja pysyvät kustannukset noin 2,4 milj. euroa. Sisäministeriö varautuu tekemään kansalaisuuskokeen vaatimien tietojärjestelmämuutosten ja kokeen toteutuksen alkuvaiheen toimien edellyttämien kustannusten osalta (4,9 milj. euroa) ehdotuksen lisämäärärahaksi vuoden 2026 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Kansalaisuuskokeesta aiheutuvia pysyviä kustannuksia olisi tarkoitus kattaa omakustannusperiaatteen mukaisesti kokeen osallistumismaksuilla vuodesta 2027 alkaen.

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallitusohjelman mukaisesti maahanmuuttoviraston toimintamenoihin on kohdennettu hallituskaudella merkittävästi lisäresursseja vastaanottoon ja maahanmuuttoon liittyvien hallitusohjelmatoimien edistämiseen. Julkisen talouden suunnitelmassa on kohdennettu esimerkiksi ulkomaalaislain- ja kansalaisuuslain uudistamiseen hallituskaudelle yhteensä 2,5 milj. euroa sisäministeriön toimintamenomomentille. Lisäksi maahanmuuttoviraston toimintamenomomentille on kohdennettu rahoitusta automaation lisäämiseen.

Hallituksen linjauksen mukaisesti lähtökohtaisesti lainsäädännöstä aiheutuvat uudet tehtävät tulee kattaa nykyisin resurssein, tarvittaessa uudelleenkohdentamalla olemassa olevaa kehysrahoitusta.

Mikäli yllä olevasta huolimatta sisäministeriö katsoo välttämättömäksi ehdottaa esitykseen liittyvää lisärahoitusta talousarviomenettelyssä, olisi kyseessä budjettilaki, joka tulee käsitellä eduskunnassa yhtäaikaisesti kyseisen lisä-/talousarvion kanssa.

Määräraharesursoinnista päätetään normaalin tapaan osana talousarvio- ja JTS-päätöksentekoa. Koska HE:llä tai sen mukaisilla toimilla arvioidaan olevan vaikutuksia julkisen talouden suunnitelmaan tai talousarvioesityksiin, tulisi HE käsitellä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa asioiden käsittelystä annetun valtioneuvoston määräyksen (4.9.2025) kohdan 2.2.6 nojalla.

Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna, että kansalaisuuskokeesta aiheutuvat pysyvät kustannukset katetaan omakustannusperiaatteen mukaisesti kokeen osallistumismaksuilla. Sisäministeriön tulisi tarkastella vaihtoehtona myös mahdollisuutta kattaa kansalaisuuskokeen järjestämisen edellyttämät kustannukset kokonaisuudessaan, mukaan lukien tietojärjestelmäkehittäminen ja muut alkuinvestoinnit, kansalaisuuskokeen osallistumismaksuilla. Kansalaisuuskoemenettelyn edellyttämät investointikustannukset voi huomioida maksujen perusteiden laskennassa useammalle vuodelle tehtävinä poistoina, jolloin vaikutus maksuhinnoitteluun tasoittuu niin ikään useammalle vuodelle.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Apulaisbudjettipäällikkö

Annika Klimenko

VN/28598/2023-VM-23

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: